

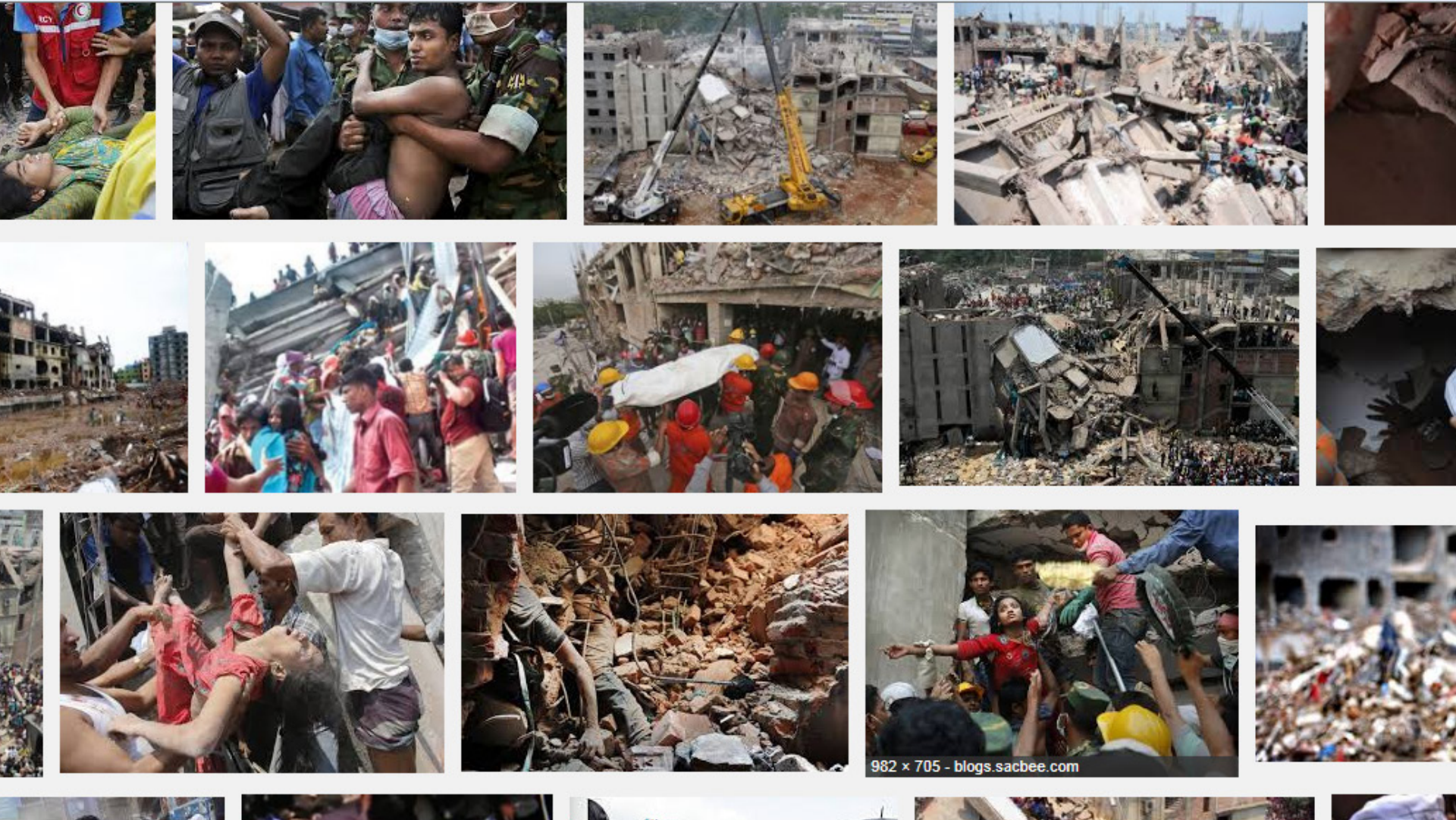

Gråsoner og korrupsjon i arbeidslivet

Fafokonferansen 21. august 2015

**Tor Dølvik, spesialrådgiver
Transparency International Norge
(dolvik@transparency.no)**

Cecilia Malmström teikna eit dystert bilete av utbreiinga av korrupsjon i dei 28 EU-landa.

Foto: Yves Logghe / Ap

- Korrupsjon kostar EU tusen milliardar kroner i året

Omfanget av korrupsjon i EU er langt større enn nokon kan førestille seg, heiter det i ein knusande rapport frå EU-kommisjonen.

Svart arbeid for 420 mrd. kroner

SKATT: Svart arbeid er verdsatt til rundt 420 milliarder kroner i året. Og hvert eneste år unnlås det anslagsvis 150 milliarder kroner i skatter og avgifter i Norge.

■ TOM HENRY VESTRENG
■ MIMSY MØLLER (foto)

Avdelingsdirektør i Skatt øst, og leder for skattekrim i Skatt Øst, Jan-Egil Kristiansen, som jobber med å avdekke svart økonomi, var en av innleiderne på et frokostseminar i regi av Manifest, onsdag morgen, som gikk på økonomisk kriminalitet.

Og Kristiansen var bekymret.

TRUSSEL
Svart økonomi har på mange måter blitt bagatellisert i samfunnet. De fleste har tenkt at det

økonomi. Det følger mye kriminalitet i kjølvannet av den svarte økonomien, sier skattekrimsjefen til Dagsavisen.

– Ut fra undersøkelser i Sverige som er et land vi kan sammenligne oss med, kan tapte skattekrone i Norge utgjøre 150 milliarder, hvorav halvparten i den svarte sektoren. Og det er veldig mye penger. Penger som fellesskapet går glipp av, sier han.

Men alt som unndras er ikke bare skatt.

– Det er også annen skatteundragelse enn svarte inntekter, f.eks. selskaper som skjuler inntekter i Norge via stråselskaper i utlandet eller overpriser kjøp av varer og tjenester fra utlandet. Den svenske undersøkelsen viste at cirka halvparten av skatteundragelsene skyldes

svart arbeid og svart omsetning, sier skattekrimsjefen.

– Vi må gjøre det vanskeligere å utføre svart arbeid, og å selge varer og tjenester svart. Legge hindringer for den svarte kontakto økonomien, og internasjonale avtaler mot skatteparadiser. Kontrollene må bli tøffere og sanksjonene og konsekvensene av å bli tatt større, også for dem som kjøper svart. Samt at politiet må styrkes i øko-saker, sier han.

FLESTE SEKTORER

Byggebransjen har lenge vært ansett som verstingen i skattesaker. Innenfor bygg- og anlegg er problemet særlig stort. Byggenæringens Landsforening anslår at nordmenn bruker 150 svarte milliarder på å bygge og pusse opp årlig.

– Vi bruker mer på penger på

svart oppussing i dette landet, enn vi investerer i veier og jernbane, sa Audun Lågøy, direktør for byggenæringens politikk i Byggenæringens Landsforening (NHO) i sin innledning på frokostmøtet.

Men nå brer det om seg til de fleste bransjer og sektorer.

Ifølge Kripos er disse bransjene utsatt:

- Renholdsbransjen.
- Butikker, frisører og bilvask-haller.
- Byggebransjen.
- Utleiebransjen.
- Dagligvarebransjen.
- Landbruk.

– Dette er bransjer skattemyndighetene vil ha et særlig fokus på.

– Da vi i runde to av «Taxisaken», undersøkte 2.000 drosjesjåfører, avdekket vi at 600 var trygdemisbrukere, 150 fikk sosial

stønnd, og 200 boligstønnd. De jobber svart, betaler ikke skatt, og mottar stønnd. Og sånn kan det ikke være, at de har suget ned i statskassa, sier Kristiansen.

«Trusselbildet mot Arbeids-Norge undergraver de seriøse bedriftenes mulighet til å konkurrere og overleve», skriver NHO-direktør Kristin Skogen Lund i innledningen til rapporten «For demningen brister», som Manifest, senter for samfunnsanalyse, presenterte onsdag.

ARBEIDSVANNDREDE
Det siste tiåret har Norge tatt imot rundt 250.000 arbeidsinnvandrere, svært mange av dem fra fattigere land i Øst-Europa. Innfø-

«Økonomisk kriminalitet er en trussel mot grunnleggende verdier i samfunnet.»

Jan-Egil Kristiansen, avdelingsdirektør i Skatt Øst

SNUSK: Svart økonomi er en trussel mot det norske samfunnet, mener avdelingsdirektør i Skatt Øst, Jan-Egil Kristiansen.

Dagsavisen 7. mai

Dagsavisen 30. april

SVART ARBEID

■ Svart arbeid er en betegnelse for arbeid som utføres uten at det betales skatt, arbeidsgiveravgift, trygdeavgift eller merververdavgift og som er ulovlig. Svart arbeid representerer et samfunnsproblem ved at det offentlige taper inntekter. Det foreligger ingen pålitelig statistikk eller oversikt over den svarte økonomien.

■ Det er også et problem for virksomheter som driver «hvitt», fordi det gir ulik konkurransevilk.

■ Med virkning fra 1. januar 2014 ble det innført nye krav i bokføringsloven om føring av personaliste for serveringssteder, frisører og skjønnhetspleiere samt bilvasksteder og bilpleiebransjen. Hensikten er blant annet å motivere svart arbeid.

Kilde Wikipedia

Terror

SIKTET: 24-åringen er siktet for terrorhandlinger.

Det sier til NRK 24-åringen pågrepet i strømmen på Pa...

2015-2016

Trusselvurdering

økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet

Organiserte kriminelle
Profesjonelle medhjelpere
Områder med svak transparens
Finansmarked – arbeidsmarked – fiskerinæring
Mange ulike former for lovbrudd begås av samme aktør

TIs visjon:

- En verden hvor myndigheter, næringsliv og sivilsamfunn og den enkeltes liv er fri for korrupsjon

TIs definisjon av korrupsjon:

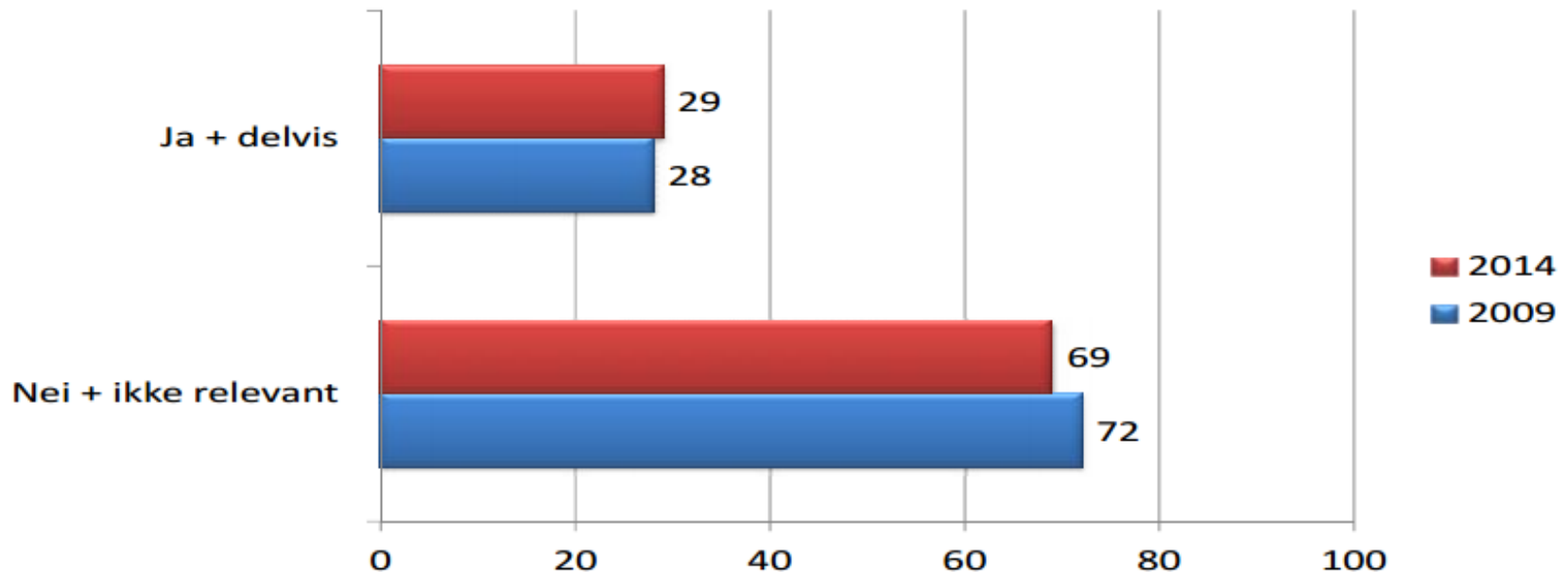
- Korrupsjon er misbruk av makt i betroede stillinger for privat gevinst.

TI Norge undersøkelse: Kunnskap om og holdninger til korrupsjon i næringslivet

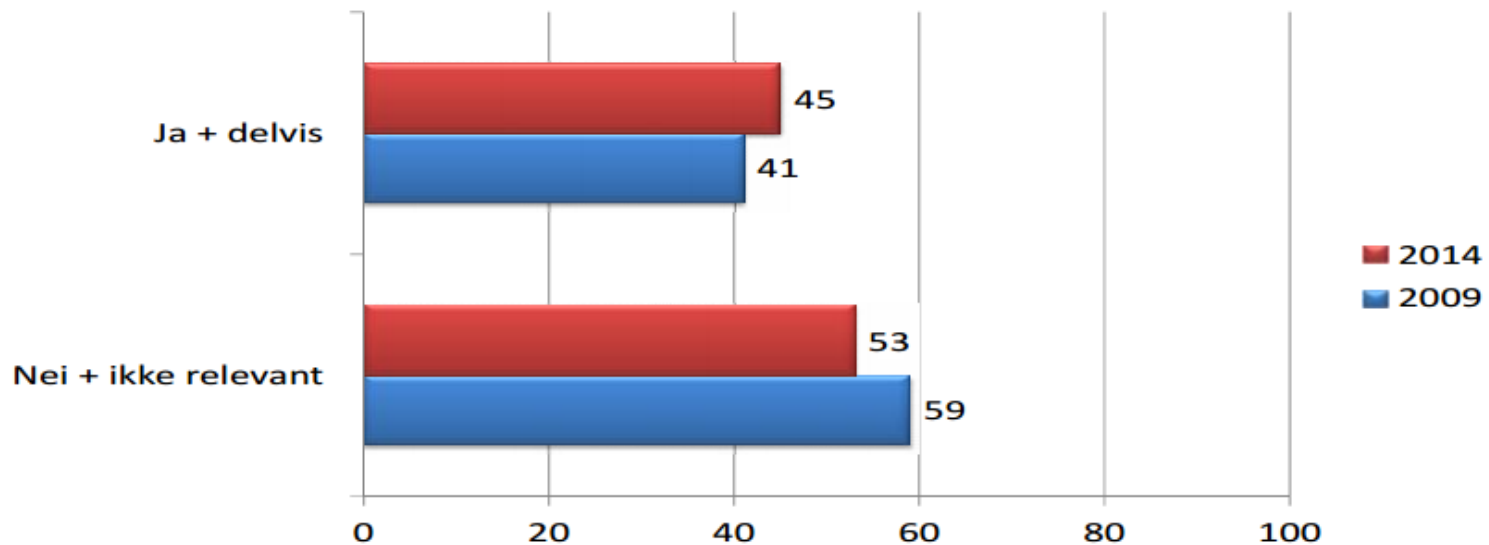
Bedriftsundersøkelsen 2014

SAKTE, MEN SIKKERT
FREMOVER

Er korrupsjon en risiko som angår bedriften?

Har bedriften systematisk tiltak for å unngå/motvirke korrupsjon?

Tredjepartsrisiko

- Inkluder leverandørkjeden i antikorrupsjon
- Følg opp korrupsjonsrisiko i hele innkjøpsprosessen
- Leverandørene bør ha egne antikorrupsjonsprogrammer

Varsling

Vaktbikkja

Beskytt din virksomhet!

Håndbok i antikorrupsjon for norsk næringsliv

Stopp korrupsjonsskila

